

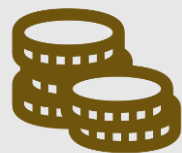

**STUDENCI W OBLICZU RYZYKA. POZYTYWNY
ROZWÓJ MŁODYCH DOROSŁYCH
Z PERSPEKTYWY PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ**

Kamila Wylęgły

Zielona Góra, 27.10.2023 r.

Dlaczego studenci?

Grupa społeczna **szczególnie narażona na oddziaływanie czynników ryzyka**, ponieważ:

- są pełnoletni, mają dostęp do „atrybutów” dorosłości;
- psychologicznie odraczają dorosłość → nie chcą/nie potrafią realizować zadań dorosłości;
- bardzo często pozbawieni kontroli rodzicielskiej (przeprowadzki, wynajem mieszkań);
- próbują „zyskać” nowe sieci społeczne (autoprezentacja, poprawa reputacji);
- środowisko akademickie nierzadko związane jest ze stresem, rywalizacją etc.

Spółeczność studencka/ młodzież studiująca:

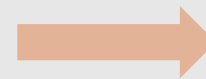
- zazwyczaj przedział wiekowy 19-24 lat,
- aktywne zaangażowanie w proces kształcenia wyższego,
- względna niesamodzielność społeczna i finansowa,
- wczesna dorosłość,
- przedłużające się moratorium,
- faza bliska stawania się dorosłym.

Zachowania ryzykowne studentów:

- *zachowania o podłożu seksualnym* (np. seks bez zabezpieczenia, chemseks, seks z osobami przypadkowymi);
- *zachowania związane z używaniem substancji psychoaktywnych* (alkohol, narkotyki i dopalacze zazwyczaj z ciekawości);
- *zachowania związane z korzystaniem z nowych technologii* (nadmierne korzystanie z nowych technologii, ujawnianie wizerunku i danych prywatnych w Internecie, seksting);
- *zachowania wynikające z ryzykownego stylu życia* (skracanie snu, brak odpoczynku w ciągu dnia, stawianie wyglądu oraz wyników w pracy ponad własne zdrowie, skłonność do zachowań zagrażających zdrowiu).

Pozytywny rozwój młodzieży (Lerner i in., 2005):

- umiejętności (ang. *competence*),
- pozytywny stosunek do siebie samego (ang. *confidence*),
- więzi społeczne (ang. *connection*),
- troska o innych (ang. *caring/compassion*),
- stan rozwoju moralnego (ang. *character*).

ang. *thriving*

Profilaktyka w środowisku akademickim*

Celem ogólnym jest namnażanie społecznych oraz indywidualnych zasobów studentów, sprzyjających pozytywnemu rozwojowi i przeciwdziałających podejmowaniu zachowań ryzykownych.

Cele szczegółowe realizowane w obszarach (za: Five „Cs”):

- **umiejętności** (ang. *competence*): poprawa umiejętności przyczyniających się do osiągnięcia sukcesów;
- **pozytywnego stosunku do siebie samego** (ang. *confidence*): stwarzanie studentom przestrzeni do zrozumienia własnych potrzeb, nabywania higienicznych nawyków pracy, podnoszenia samooceny, kształtowania pozytywnego obrazu siebie;
- **więzi społecznych** (ang. *connection*): pogłębianie więzi w środowiskach akademickich;
- **troski o innych** (ang. *caring/compassion*): stwarzanie możliwości rozwijania empatii i życzliwości;
- **stanu rozwoju moralnego** (ang. *character*): wspieranie rozwoju moralnego studentów, manifestowanego poprzez poszanowanie norm społecznych i kulturowych, umiejętność odróżnienia dobra od zła, uczciwość.

* na podstawie treści zawartych w rozprawie doktorskiej: Wylęgły, K. (2023). *Zachowania ryzykowne studentów w świetle koncepcji kapitałów* (rozprawa napisana pod kierunkiem naukowym: dr hab. Doroty Rybczyńskiej-Abdel Kawy, prof. UW. i promotora pomocniczego: dra hab. Piotra Kwiatkowskiego). Wrocław: Uniwersytet Wrocławski.

Zamiast zakończenia

„Pamiętam, jak krytykowano mnie za to, co powiedziałem na koncercie w Londynie, że studenci powinni się lepiej skoncentrować na swoich studiach zamiast marnować czas na marsze protestacyjne i strajki. Z tej prostej przyczyny, że gdy już zostaną prawnikami, lekarzami czy politykami, **to będą mogli o wiele skuteczniej walczyć o zmiany w świecie (...).**”

(Frank Zappa)

Źródła:

- **Brzezińska, A., Appelt, K., Ziółkowska, B.** (2016). *Psychologia rozwoju człowieka*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- **Côté, J.** (2006). Emerging adulthood as an institutionalized moratorium: Risk and benefits to identity formation. W: J. J. Arnett, J. L. Tanner (red.), *Emerging adults in America: Coming of age in the 21st century* (ss. 85-116). Washington: American Psychological Association.
- **Dubas, E.** (2015). Przygotowanie do dorosłości – być i stawać się dorosłym. *Edukacja Dorosłych, 1*, 9-23.
- **Górska, R.** (2003). *Studenci uniwersytetu końca XX wieku*. Toruń: Wyd. UMK.
- **Harvard University.** (b.d.). *The five Cs model of positive youth development*. Pobrano z <http://exploresel.gse.harvard.edu/frameworks/52>.
- **Kaczmarzyk, M., Pezda, A.** (2020). Jak dojrzewa mózg. *Przekrój*, 3571. Pobrano z <https://przekroj.pl/nauka/jak-dojrzewa-mozg-aleksandra-pezda>.
- **Kurzępa, J.** (2012). *Młodzi, piękne i niedrodzy... Młodość w objęciach seksbiznesu*. Kraków: Rubikon.
- **Lerner, R. i in.** (2005). Positive youth development, participation in community youth development programs, and community contributions of fifth-grade adolescents: Findings from the first wave of the 4-H study of positive youth Development. *Journal of Early Adolescence, 25(1)*, 17–71.
- **Ostaszewski, K.** (2014). *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*. Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie.
- **Pyżalski, J. i in.** (2020). Picie alkoholu i zaburzenia związane z pićm alkoholu u polskich studentów – kilka ważnych wyników reprezentatywnych badań. W: J. Madalińska-Michalak, A. Wiłkomirska (red.), *Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii* (ss. 397-412). Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- **Warzecha, K.** (2014). Internet w życiu współczesnego studenta: cele i intensywność korzystania a zagrożenie uzależnieniem. *Ekonomiczne Problemy Usług, 113*, 387- 397
- **Wylęgły, K.** (2019). The phenomenon of prostitution among students. *Journal of Education Culture and Society, 10(2)*, 55–63. DOI: <https://doi.org/10.15503/jecs20192.55.63>.
- **Wylęgły, K.** (2021). The Internet - a risk-taking space for university students. *Journal of Education Culture and Society, 12(1)*, 413–425. DOI: <https://doi.org/10.15503/jecs2021.1.413.425>.
- **Zappa, F.** (b.d.). *Cytaty sławnych ludzi*. Pobrano (04.04.2023) z <https://quotepark.com/pl/cytaty/403439-frank-zappa-pamietam-jak-krytykowano-mnie-za-to-co-powiedzialem/>.

Dziękuję za uwagę!

wylegly.kamila@gmail.com